

Repolainen 81

Jäsentiedote 3/2017

www.repola-seura.net

Repolainen

Repola-seura ry:n jäsenlehti

Número 81, 3/2017, syyskuu

Numeron 82 aineisto lähetettävä päätoimittajalle 15.11.2017 mennessä

Päätoimittaja

Pertti Rannikko

pertti.rannikko@uef.fi

puh. 013 717422

Huhtilammentie 945, 82160 Oskola

Toimituskunta

Repola-seuran hallitus

Repola-seura ry

Hallituksen ja toimihenkilöiden yhteystiedot ovat takakannen etusivulla.

Seuran nettisivut ovat osoitteessa www.repola-seura.net, josta löytyy myös vanhoja Repolaisen numeroita.

Jäsenhakemukset ja osoitteenmuutokset

Jäsensihteeri Päivi Kiiskinen, Kiehisukuja 3, 80140 Joensuu, gsm 050 511 6580, paivi.kiiskinen1@gmail.com

Vuosijäsenmaksu 25 e, ainajäsenmaksu 200 e, kannatusjäsenmaksu 100 e, perheenjäsenmaksu puolisosta ja alle 15-vuotiaasta lapsesta 0 e. Vuosijäsenmaksu maksetaan toukokuussa Repolaisessa oleva viitenumero mainiten.

Seuran pankkitili: Op Polvijärvi, FI05 5354 0420 0466 26.

Painopaikka: Kirjapaino PR-Offset, Joensuu

Kansikuva: Repolan kyläjuhlan yleisö seuraa tarkkaavaisesti esiintymislavan ohjelmaa viime heinäkuussa (kuva Pentti Jormanainen)

Onnistunut Repolan matka

Repola-seuran heinäkuinen Repolan matka oli monella tavalla onnistunut. Jo useamman kerran matkoille osallistunut Viljo Päättönen kiteytti kokemuksensa toteamukseen ”Paras matka tähän mennessä”. Matkaseurueemme sai osakseen Repolan kylähallinnon ja repolalaisten puolelta poikkeuksellisen paljon huomiota. Lauantai-iltana meidät oli kutsuttu keskustelemaan kylähallinnon johtajan Sergei Stugareffin ja paikallisen kehittämissankkeen vetäjän Natalia Koldajan kanssa kylän kehittämisestä. He olivat erityisen kiinnostuneita siitä, mitkä asiat voisivat Repolan alueella kiinnostaa suomalaisia matkailijoita. Seurueemme jäsenet innostuivat esittämään hyvin monipuolisia ideoita matkailun mahdollisuuksista alueella. Keskustelusta kävi ilmi, että Repolassa on jo virinnyt uudenlaista aktiiviteettia ja ajattelua matkailun kehittämisessä. Myös rajaviranomaisille on korostettu rajanylityksen helpottamisen merkitystä kylien kehitykselle.

Repola osallistui äskettäin kilpailuun, jossa haettiin ideoita ja suunnitelmia kulttuuritalojen elvyttämiseksi. Repola menestyi hyvin ja se kuului harvalukuisen joukkoon, jotka saivat hankkeelleen pienimuotoisen rahoituksen. Kylässä onkin muun muassa aloitettu kansallispukujen tekoa, pidetty lapsille piirakkakursseja ja myyty omia tuotoksia messuilla. Laajempänä ajatuksena on pohjustaa tulevaisuuden matkailuhankkeita.

Repolan matkaamme kuului luonnollisesti myös tavanomaiseen tapaan kylään ja koulun museoon tutustuminen sekä osallistuminen sunnuntaiseen kyläjuhlaan. Juhlissa saimme aikaisempaa näkyvämmän roolin, sillä minua pyydettiin ryhmämme edustajana käyttämään lyhyen puheenvuoron. Pyysin Lea Tajakkaa apuun esittämään karjalaista runonlaulantaa. Yllättäen esityksemme jälkeen kyläpäällikkö Sergei ojensi Repola-seuralle oman täysimittaisen Repolan-lipun, jonka hän hetki aikaisemmin oli julkistanut juhlayleisölle. Lippua esitellään tarkemmin lehden takakannessa ja muissa jutuissa kerrotaan lisää matkakokemuksia.

Pertti Rannikko

Repolaisessa 80 esitellyn Repola-kirjan julkaisemisesta ollaan laatimassa sopimusta kustantajan kanssa ja joulukuun numerossa esitellään tarkempi jäsentarjous.

Ensituntumaa Repolaan

Keväällä sain viestin vanhoihin sukututkimuslähteisiin perehtyneeltä Santeri Palviaiselta. Hän oli kovalla työllä jäljittänyt kauan etsityn tiedon Shemeikka-suvun alkujuurilta. Olimme puhuneet näiden lähteiden löytymisen pulmasta jo kolmisen vuotta sitten. Nyt sain lisävahvistusta suvun yhteyksistä Repolaan, mikä innosti lähtemään Repola-seuran heinäkuun matkalle mukaan.

Suvun alkujuuret

Shemeikan sukuseuran sukutaulun mukaan esi-isät vanhimmasta tiedetystä henkilöstä alkaen ovat Miihkali – Semoi – Filip, joista Filipin tiedetään eläneen vv. 1721–1810. Tuula Kiisken sukututkimuksen mukaan vuoden 1753 revisiomääräkirjassa mainitaan Semeon Michailov ja hänen poikansa Philip. Semeon on Tuula Kiisken selvitysten mukaan ollut ensimmäinen Shemeikkojen suvussa, joka tiedetään merkityksi kirkonkirjoihin. Lähteenä on mainittu papintodistus Shemeikkojen sukututkimusta varten, laadittu Suistamon kreikkalaiskattolisen seurakunnan vanhojen kirkonkirjojen perusteella.

Vanhoissa sukutarinoissa, perimätiedossa ja runonkerääjien kertomuksissa pidetään Shemeikka-suvun todennäköisenä, tiedossa olevana alkukotina Repolaa. Myöhemmin mainitaan Porajärven Himolan pogostan Lubasalmen kylä. Kantaisän nimeä ei vanhoissa ta-

rinoissa varmasti tunneta. Toiset väittävät häntä Miihkaliksi, toiset Semanaksi.

Tähän asti tätä Shemeikan varhaisvaihetta oli sijoiteltu siis lähinnä Lupasalmeen, nyt Santeri viestitti minulle: ”Kyseessä on Porajärven ja Repolan kirjat v. 1726; edellisistä ei arkiston mukaan löytynyt, mutta sain huolellisella perkaamisella ne kaivettua. Lupasalmella tai muuallakaan ei ole Shemeikoiden esi-isäksi sopivaa Semen Mihailovia. Sen sijaan Repolan Lentierassa sellainen mainitaan, 1723 hän on 63-vuotias. 1745 revisiossa häntä ei mainita Lentierassa.”

Kuinka sitten lieneekään esi-isäin polut silloin kulkeneet, nyt oli käsillä yksi tieto enemmän. Vaiheet suvun siirtymisestä Suistamolle sekä alueelliset yhteydet nimeen Hoskonen jäivät kiinnostamaan. Tunnetusti Shemeikat hakeutuivat Vornasten lailla salojen sydämeen, hyvien riistamaiden ytimiin, toistaiseksi kai miltei asumattomille

Repolan matkajat asettumassa ryhmäkuvaa matkan varrella (kuva Lea Tajakka)

seuduille. Shemeikan laajan suvun vaiheiden hahmottamisessa on ollut apuna kirjallisuus, sukuseuran keräämä tieto sekä sähköinen sukupuu ja siellä muun muassa Reijo Savolan työ.

Lapsuusajan sielunmaisema

Olin varttunut Suistamolla syntyneen isäni ja Korpiselässä syntyneen äitini lapsena Lieksassa, vanhempieni muutettua sinne evakko-
vuosien ja avioliittoon vihkimisen jälkeen. Isäni vanhat sukujuuret tulevat muutaman sadan vuoden ajalta Suistamolta, joista yhden esi-isän geneettinen jälki viittaisi niin ikään asuinpaikkaan jossain Himolan ja Vottovaaran välillä, mutta nyt kyseessä ei ollut tämä haara. Äidin

puolen isoukkini Mihail Vornasen isä oli Timofei Vornanen ja äiti Domna Jaakontytär Shemeikka, siis tuon Jaakon, jonka isä puolestaan oli tuossa varhaisten tiedettyjen esi-isien ketjussa mainittu Filip.

Lieksanjoen varrella ja Pielisen rannoilla sekä Lieksan jonkinlaisessa vapauden ja erämaan puhtauden atmosfäärissä on sielunmaisemani. Lapsena juttelin pappilan ullakolla näkymättömän ystäväni kanssa. Hän oli Pielisen tyttö. Kävimme pitkiä jutteluja Pielisen tytön kanssa. Tunsin suurta yhteyttä jokeen ja Pieliseen. Usein nuorena lenkkeillessäni pitkin joen varsia ja koskimaisemissa mietin, mistä joki saanee alkunsa. Ihmettelin sen koukeroita ja mitä lienee rajan toisella puolella. Minun maailman

laita oli vuonna 1968 syntyessäni siinä, sakeassa itäisessä erämaassa. Pienenä piirsin Tuohustulen kansikuvaksi karhuja tallustamassa erämaassa. Muistan eläytyneeni tuohon piirroksen voimakkaasti. Siellä ne olivat, jossain Kuhmon ja idän suunnalla.

Lieksassa kasvaneena muistan joitakin Repola-lähtöisiä seurakuntalaisia ja vanhempani tunsivat heitä. Isäni muisteli vielä viime aikoinaan monia hänelle rakkaita seurakuntalaisia ja myös repolalaisjuurisia. Repolasta tulleet henkilöt olivat aikanaan muotoilemassa Lieksan maaperän ortodoksista elämää jo kenties varhaisempina vuosisatoina ja etenkin ennen sotia. Repola kiinnosti myös osana alueen yleistä historiaa ja vuorovaikutusta.

Repolan suunta kiinnosti siis muutenkin, mutta nyt sain uutta pontta retkelleni. Menisin aistimaan paikkoja, luontoa, akustiikkaa. Lomalle. Lieksajärven ranta-alueelle. Ja jos Lentieraan. Mutta kun ei pääse Lentieraan. Rajavyöhyke on vastassa. Siihen on tyydyttävä. Jospa esi-isä olisi joskus käynyt Lieksajärvellä.

Ninan talossa

Matka Vartiuksen rajanylityspaikan kautta ottaa aikaa. Tie ja korpi Kostamuksen jälkeen vaan jatkuu ja jatkuu ja jatkuu... Koska matka

ei lopu, rupean runonlaulamaan. Siinä bussin tytistessä ja ryömiesä pahimman kuopan yli runonlaulan Annukkaisen virttä. Lukuisten taukojen ja kuoppien ja ”merestä nousseiden miesten” jälkeen saavumme illansuussa Repolaan.

Perillä odottaa sydämellinen vastaanotto. Sauna siinä akustiikassa on taivas. Tässä matalassa saunassa tulee mieleen kuvia Suis-tamolta, miten lienee Mäki-Buabo omassa mustassa matalassa saunasaan pyörähdellyt. Miten matalissa saunoissa on synnytty ja kylvetetty, luettu lemmenoitsut. On ihan eri asia käydä saunassa Karjalassa. Perjantaista maanantaiaamuun asti majoitumme kodeissa, 17 hengen jakautuessa muutama majapaikkaan. Meidän viiden hengen seurusta.

Nina Tsurkko majoitti tällä kertaa viisi repolaseuralaista (kuva Lea Tajakka)

Lea Tajakka esittämässä runonlaulua Repolan kyläjuhlissa, taustalla matkalaisten puolesta tervehdyspuheen pitänyt Pertti Rannikko (kuva Pentti Jormanainen)

eemme majoittaa ystävällinen Nina Tsurkko. Pihat ovat pieniä ja kasvi-maat siisteiksi laitettuja. Jokaiselle ruadielle tai säilytykselle oma pikkuinen rakennuksensa. Metsätyöntekijöille rakennettuja.

Kahden asunnon taloissa toinen pää voi näyttää uudemmalta, mikäli naapuri on ehtinyt remontoimaan aiemmin. Siellä täällä pujahtelee kissoja tai loikoilee sekä kuljeksi koiria. Jokunen vanha tai eri-

koisauto, askareita, käytännöllisiä ratkaisuja. Lieksajärvi reunustaa Repolan keskustaa. Talot sillä tavalla lähekkäin asettuneina, että on helppoa poiketa kyläilemään naapurustoon. Viikonlopun aikana syntyykin useita mukavia uusia kohtaamisia. Kestitseminen on yltäkylläistä. Pihakeittiössä Nina pyöräyttää milloin kakkaroita, milloin pihvejä tai lettuja, milloin keittoa, tuopa jo kylläisiin kupuihimme tarjolle kuivattua kalaakin. Satunnaisilta pihoilta kuuluu työn ääniä, välillä ilmassa pujahtelee koiran haukku. Ohut vesinauha lirittää käsienspesutolpassa. Vesi tulee omasta kaivosta.

Kohtaamisia Repolassa

Käymme tutustumassa kouluun ja museotilaan ja katselemme kylää sekä hautausmaata. Lauantai-iltana vietetään yhteistä iltaa kyläpäällikön kanssa runsaiden antimien pöydässä ja syntyy kiinnostavia keskusteluja mm. Repolan alueen kehittämisen suhteen. Mielessä ja pohdinnoissa on aineksia matkailuun liittyvien hankkeiden suhteen. Kyläpäällikkö Sergei Stugareff esittelee illalla myös uutta Repolan lippua ja sen symboliikkaa. Pienen lipun ostanee mukaansa liki jokainen seurueesta. Sellainen keikkuu myös bussissa kuljettajan ikkunan pihtipielessä. Seuraavan päivän kyläjuhlissa kylän keskustassa lippu

julkistetaan isona lippuna. Aurinkoisella kentällä virtaa runsas juhlaohjelmisto, musiikki- ja tanssitym. esityksineen. Esiintyjien värikäiden asujen eteen on nähty paljon vaivaa. Kyläaukiolle on ilmestynyt muutoin uneliaan rauhallisesta ja vähäeleisestä miljööstä suuri joukko eri-ikäisiä kyläläisiä. Tuoliriveissä istuu myös iäkkäitä naisia huivi päässään.

Rauhallisissa hetkissä voi aistia Repolan lepäävän ja tuoreen, virkeän, valppaan ja sanoisinko, kettumaisen ilmapiirin. Tunnot suodatavat joukkoon myös alueen historiaa, kohtaloita ennen ja nyt, myös

Lasten tanssiryhmän jäsenet olivat kyläjuhlan nuorimpia esiintyjiä (kuva Lea Tajakka)

tummiä sävyjä. Voisin ehkä laatia itkutekstin ja joskus tänne palatesa sen iänel itkeä. Iltauinnin jälkeen seuraa matkan haaveri. Housuihin ryöminyt mehiläinen ennättää pistää pari pistoa. Ensiapuna vodkalla puhdistamista. Nina ojentaa vanulappua.

Mukana on kanssamatkustajilla paljon tietoa. Nämä ihmiset tuntevat ja heidätkin tavallaan läpäisee, repolaisten koetut vaiheet ja se elää myös monen suhteessa elämään, ihmisiin. Miellyttävää, sydämellistä matkaseuraa. Samoin on etuoikeutettua saada kokea kyläläisten välittömyys meidän yleensä muutoin kiireisessä ja kohtaamattomassa arjessa. Saamme myös kunnan Karjalan kielen kielikylvyn. Ninan karjala on sukkela ja pulputtavaa, venäläislainoilla höystettyä, useimmat tuntuvat ymmärtävän hänen puhettaan hyvin. Yksi matkaseurueestamme tapaa sukulaismiehen, Pekan, joka tulee kyläilemään. Hänen puheessaan kuuluu lapsuudessani kuultu karjalan kieli. Sitäkin voisi kuunnella vaikka kuinka paljon.

Parilla hiljaisella kylätien kävelyllä haen myös esi-isätunnelmaa. Sunnuntain juhlassa päädyn lavalle esittämään Pedri Shemeikan laulaman Tulen synnyn, matkanjohtajamme Pertti Rannikon suunnitteleman mukaisesti. Ehkä siinä sekä niemen kärjessä seisovan vanhan männyn juurella tavoitan hetkittäin

jotain ajatonta, tähän hetkeen tulevaa. Täällä se on avaraa, vapaata ja levittäytyy koko tienoon ylle kuin muinaisuuden peitto.

Oma kotimatkan pysähdyksineen kestää kuutisentoista tuntia, kauempaa tulevilla se jatkuu vielä pitempään. Muistakaa siis tukisukat ja varustautuminen myös auton hajoamisen varalle! Kännykkä toimii jossain Kostamuksen kohdalla. Sinänsä otan kiitollisuudella vastaan mahdollisuuden tutustua näin etapin jokaiseen kuoppaan ja möykkyrään.

Kiitän kaikkia kyläläisiä ja ys-

tävällistä rajavartiostoa, mukana olleita, omaa majoitustiimiä sekä Hemppaa hyvästä, turvallisesta kyydistä! Siinä kyydissä voisi olla pitempäänkin. Erityiskiitos ihanalle Ninalle!

Lea Tajakka

Lisää kuvia Facebookissa ryhmässä *Repola, Porajärvi*. Tervetuloa mukaan ryhmään! Liittyessäsi esittele itsesi ylläpidolle (ks. ohje ryhmän sivupalkista, kohta ”Kuvaus”). <https://www.facebook.com/groups/1319069558156033/>

Repolaan siirrettiin kesällä 2016 Kolvasjärven lähistöltä joukkohaudasta 131 talvisodassa kaatuneen puna-armeijalaisen maalliset jäännökset. Hautapaikalle on nyt pystytetty muistomerkki ja hautakiviin kaiverrettu kaatuneiden nimet (kuva Lea Tajakka)

Perinteen vaalimista Haukkasaassa

Haukkasaaren perinteen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi on vireillä monia hankkeita. Yleishyödyllinen venäläinen kulttuuri- ja tiedesäätiö Traectoria on toiminut Haukkasaaren perinteen hyväksi joitakin vuosia. Repola-Seuran puolelta yhteyksiä hankkeeseen on hoitanut Antti Pottonen, joka kertoo ohessa hankkeen viimeaikaisista tapahtumista.

Kesällä 2017 Repola-seuran toimintaan liittyviä matkoja Haukkasaareen ja Repolaan suuntautui yhteensä kolme. Ensimmäinen matka oli 27.–30. kesäkuuta. Matkalla olivat restaurointiarkkitehti Aleksanteri Jääskeläinen, rakennusinsinööri Tommi Laittila, sekä Repola-seuran Antti Pottonen.

Rakennusten dokumentointimatka

Matka voitiin toteuttaa tärkeän kulttuurin ja tutkimusta edistävän tarkoituksensa takia Lieksan Inarin tilapäisen rajanylityspaikan kautta. Matka Inarista Repolaan oli kohtuulliset 88 kilometriä. Tiestön

Aleksanteri Jääskeläinen (oikealla) ja Tommi Laittila aloittelemassa Haukkasaaren talon mittaus- ja dokumentointityötä (kuva Antti Pottonen)

Jura Pottojev ja Antti Pottonen Haukkasaaren kesäkuussa (kuva Aleksanteri Jääskeläinen)

kunto oli riittävä, mutta käytössä ollut Land Cruiser aiheutti yllätyksen pysähtymällä itsekseen eräässä ylämäessä. Tutusta autosta saatiin kuitenkin nopeasti poistettua polttoainejärjestelmään kertynyttä ilmaa ja matka jatkui Haukkasaareen. Perillä polttoaineputkesta löydettiin pieni vuotokohta, joka saatiin korjattua sammuttimen letkulla ja nippusiteillä toimivaksi patentiksi.

Haukkasaaren kuvattiin, mitattiin ja piirrettiin Haukkasaaren kylän vanhoja arvokkaita rakennuksia. Samalla tehtiin kuntotut-

kimusta. Kontratej Pottojevin talo mitattiin ja dokumentoitiin perusteellisesti. Myös talon perustuksia ja maan sisään painuneita hirsi-kerroksia kaivettiin esiin, tutkittiin ja dokumentoitiin. Pihapiirin lato kuvattiin ja mitattiin myös. Muihin kylän rakennuksiin, menneiden rakennusten paikkoihin ja jäljellä oleviin osiin tutustuttiin ja perehdyttiin pinnallisemmin. Majoittuminen oli Konstantin Pottojevin talossa, joka on rekisteröity kulttuuri-perintökohde. Talo on Haukkasaaren kylän rakennuksista parhaiten säilynyt kalliolla sijaintinsa ansios-

ta. Työn ohessa vietimme ikimuis-toisia yhteisiä hetkiä Haukkasaaren kesäasukkaiden Valja Gisselovan (o.s. Pottojev) sekä Jura ja Viktor Pottojevin ystävällisessä seurassa jutustellen ja muun muassa teetä nauttien. Pottojevien esivanhemmat ovat asuneet Haukkasaaressa useiden sukupolvien ajan.

Kotimatka ja rajanylitys uudelleen Inarista sujuivat yllättäen ilman yllätyksiä.

Haukkasaaren kyläpäivät

Seuraava matka suuntautui Haukkasaaren kyläpäiville 12.–13. heinäkuuta. Matkalla olivat taiteentutkija Leena Jääskeläinen ja Antti Pottonen. Matkalla olivat taiteentutkija Leena Jääskeläinen ja Antti Pottonen sekä samanaikaisesti myös ryhmä Lieksasta. Venäjän viranomaiset ymmärsivät myös tämän kulttuuriyhteistyötä ja matkai-

Paikallinen käsityöperinne oli esillä Haukkasaaren kyläpäivillä (kuva Antti Pottonen)

lua kehittävän matkan arvon, joten ylitys Inarista mahdollistui jälleen. Lieksan ryhmässä olivat Eila Lintunen ”Naisenergiaa ilman rajoja” -hankkeesta sekä Taisto ja Toini Lehikoinen. Lieksalaiset havaitsivat Haukkasaaressa paikan kauneuden, mutta tiestön kunto ja muut aikataulut edellyttivät nopeaa paluumatkalle lähtöä.

Haukkasaaressa oli ohjelmana kansallispukunäytös sekä käden-taitoihin, ruokaan ja moniin perinteisiin liittyvät teematyöpajat. ”Haukkasaaren polut” -seikkailu tutustutti rakennuksiin, rakennusten paikkoihin sekä Haukkasaaren muihin nähtävyyksiin ja historiaan. (Päivän tapahtumista on hieno kooste Youtubessa hakusanalla ”gafostrov”).

Kyläpäiviin osallistujia oli arviolta sata. Useimmat olivat Karjalasta, monia tuli Moskovasta ja lisäksi suomalaisia ja joku myös Ukrainasta. Päivä oli sateinen, mutta tunnelma oli ikimuiستoinen. Näytökset ja pajat olivat mielenkiintoisia ja opettavaisia. Oli ilmeistä, että karjalainen kulttuuri ja Haukkasaaren kylä ja historia kiinnostavat ja ovat ihmisille merkityksellisiä.

Kotimatka sujui taas kimmelluksitta. Lähtö Joensuusta keski- viikkona kello 6 ja paluu Joensuuhun torstaina kello 15 tuntui jotenkin epätodellisen lyhyeltä ajalta ajatellen, mitä kaikkea matka oli sisältänyt tapahtumiseen, matkoi-

neen maisemineen ja mielenkiintoisine kohtaamisineen.

Jatkoa seuraa

Kesän kolmas matka oli Repola-seuran perinteinen Repolan matka heinäkuussa, johon en itse nyt osallistunut. Tällä matkalla Haukkasaaren hankkeisiin liittyen oli mukana Via Kalevala -hankkeen Antti Holopainen, joka pistäytyi tutustumassa myös Haukkasaareen. Hänellä on suunnitelmissa liittää Haukkasaaren kulttuuriperintökohde osaksi Elias Lönnrotin runonkeräysreittejä myötäilevään matkailukohdeverkostoon. Allekirjoittaneen Erä- ja luonto-opas opinnot syksystä 2017 kesään 2018 tulevat sisältämään toimintaa Via Kalevala hankkeessa. Suunnitteilla on myös eräopasopiskelijoiden yhteinen matka monipuoliseen, mielenkiintoiseen ja kauniiseen Haukkasaareen. Perinteisellä Haukkasaarella on erittäin mielenkiintoisia näkymiä edessään tulevaisuudessa!

Antti Pottonen

Repola-seuran hallituksen jäsen, Erä- ja luonto-opasopiskelija, Haukkasaaren Pottosten jälkeläinen

Matkailupalveluja kehittämään

Päysin käymään Repolassa Repola-seuran matkalla seuran aktiivin Antti Pottosen houkuttelemana. Hän oli mukana syyskuussa 2016 suomalais-venäläisessä kulttuurifoorumissa, jossa hän ehdotti yhdessä Haukkasaari-projektin vetäjän Konstantin Petrovin kanssa yhteistyötä edustamalleni Via-Kalevala 2016–2035 hankkeelle. Ajausena on Lönnrotin jalanjälkiä seurailevan retkeilyreitit saaminen Suomesta Repolaan ja sieltä edelleen Kostamukseen ja Uhtualle.

Repolaan ja Haukkasaareen

Innostuin asiasta niin, että päätin lähteä tutustumaan maisemiin, Repolaan ja Haukkasaareen. Menimme Repolaan Kostamuksen kautta bussilla. Matka kesti kokonaisen päivän, sillä Karjalan teillä liikkuminen on hidasta.

Repolassa meitä tervehti ensimmäisenä neuvostoarmeijan hylätyt ja osin jo raunioituneet kasarmirakennukset. Rajan vartiointia palvellut tuhannen henkilön työyhteisö perheineen oli lakkautettu ja kasarmit olivat siksi tyhjillään. Rajavartijat nousivat bussiimme entisten kasarmien luona ja suorittivat rekisteröitymisrutiininsa ottamalla kännykkäkamerallaan kuvat passeistamme ja viisumeistamme.

Hajaannuimme repolalaisiin perhemajoituksiin. Sauna oli lämmitetty. Lieksajärven pääsi uimaan ja maittäva ruoka odotti vieraita. Perheen jäsenet eivät osanneet suo-

mea. Kämpäkaverini osasi hiukan venäjää, joten kommunikaatio sujui. Apuvoimina oli lisäksi suomea taitava isoäiti, jonka perhe oli tullut 1930-luvulla Amerikasta Neuvosto-Karjalaan.

Nyky-Repolassa on 800 asukasta. Kylä edustaa karjalaista rajaseudun säilynyttä kyläkulttuuria, joka on kokenut kovia 1900-luvun alkupuolen, 1930-luvun ja 1939–1944 sota-ajan tapahtumissa. Repolasta on muuttanut levottomina aikoina runsaasti Suomeen ihmisiä, jotka ovat viime vuosikymmeninä elvyttäneet sukusiteitään rajan taakse jääneisiin sukulaisiinsa, esivanhempiensa ja vanhempiensa koti-seutuuihin.

Haukkasaaren kylä, joka sijaitsee Repolan pääkylästä noin 7 kilometrin vesimatkan päässä ja vajaan 30 kilometrin automatkan takana, on miltei autioitunut. Matka Haukkasaareen pikkuautolla kesti lähes tunnin. Kylämaisemat ovat upeita.

Neuvotteluja ja jatkoideoita

Muutama viikko aikaisemmin kylässä oli järjestetty omat kyläjuhlat, josta Treaktoria-säätiö oli tuottanut upean videon. Tämä voittoa tavoittelematon säätiö Moskovasta on käynnistänyt projektin tavoitteenaan herättää kylä uudestaan henkiin perinteisenä karjalaiskylänä. Konstantin Petrov esitti kyläjuhla-videon 7. syyskuuta Petroskoissa, kun kokoonnuimme Via Kalevala -hankkeen venäläisten yhteistyökumppaneidemme kanssa suunnit-

telemaan uusia Lönnrotin polkuja.

Päivän kestäneessä kokouksessa oli tärkeimpänä uutena hankkeena Repolan Haukkasaaren liittäminen Lönnrotin runonkeruupolkujen pohjalta kehitteillä olevaan suomalais-karjalaiseen kulttuurimatkailuverkostoon.

Paikalle oli saapunut Repolan kylähallinnon johtaja Sergei Stugareff Antti Pottosen ja Treaktorian edustajien lisäksi. Konstantin Petrov esitteli Haukkasaaren kylän kehittämishanketta. Pohdimme Repola-seuran puheenjohtaja Pertti

Yleisö seuraamassa tanssiesitystä Haukkasaaren viime kesän kyläpäivillä (kuva Antti Pottonen)

Rannikon esittämää ideaa toteuttaa mahdollisesti jo ensi kesänä pilot-tihanke tekemällä erävaellusretki Suomen puolelta Repolaan perinteisiä, mutta myöhemmin puutavarain kuljetusreitteinä toimineita erämaapolkuja pitkin.

Sain vaikutelman, että idea herätti kiinnostusta. Repolan kylän paikallisjohto toi esille halukkuutensa olla mukana hankkeessa. Keskustelu oli merkittävää jatkoa sille, mitä kävimme jo Repolassa lauantai-iltana 15. heinäkuuta, kun idea oli ensimmäisen kerran esillä Repola-seuran retkeläisten ja Repolan kyläjuhlien valmistelussa paikallisten asukkaiden tapaamisessa. Tuolloin Repolan kylähallinnon johtaja Stugareff innostui ajatuksesta ja ilmoitti mielellään tulevansa Petrskoihin työkokoukseen, jossa jatkoimme aiheen käsittelyä.

Traektoriasäätiön virittämä idea on seuraavan kerran virallisesti esillä suomalais-venäläisessä kulttuurifoorumissa Pietarissa 22. syyskuuta, missä hyväksymme toteuttamissuunnitelman tulevalle hankkeellemme. Antti Puttonen on ilmaissut halukkuutensa valmistella retkeilyreittiä tulevan talven aikana niin, että kesällä 2018 meillä olisi valmiudet jo yhteiselle Lieksaa ja Repolaa yhdistävälle luontoretkelle. Lönnrotin polun jatkaminen Repolasta edelleen Kostamukseen ja Uhtualle tulee vaatimaan useita

vuosia, ehkä jopa vuosikymmeniä, mutta jostain täytyy alkaa.

Retkellä Repolaan kävi ilmi, että Lieksan ulkoilusta ja retkeilystä vastanneet henkilöt ovat kartoittaneet alueen erä- ja erityisesti vesistöreittien soveltuvuutta luontomatkailuun jo 1990-luvulla. Toivon mukaan tuolloin tehty työ herää henkiin tekeillä olevien kehittämissuunnitelmien ansiosta niin, että luontoretkeilijät löytävät Lieksan ja Repolan Haukkasaaren erämaapolut ja vesireitit uudestaan. Samalla voisi via Kalevalan hengessä syntyä uutta elinvoimaa niin Lieksassa kuin Repolassakin ja tulevaisuudessa Kuhmossa ja Kostamuksessa, joiden alueet kuuluvat perinteisiin Lönnrotin aikanaan tallaamiin erämaataipaleisiin.

Antti Holopainen

Uusi Repola-seuran jäsen, Via Kalevala 2016–2035 hankevastaava

Repolan 1920-luku romaanin kehyksenä

KIRJAESITTELYSSÄ:

Eija Pääkkö: Jaaman lumo. Kustannusosakeyhtiö Hai 2017. 183 s.

Ilmapiiri Repolassa on kesällä 1920 kuohuva. Kansanopistoa käyvä pielisjärveläinen nuorukainen Riku Hongisto pääsee runonkeräilijän avustajaksi Repolaan. Siellä hän tutustuu nimismies Bobi Sivénin sekä ihastuu nuoreen opettajattareen. Riku osallistuu myös Suur-Suomi-aatteen innostamana Karjalan kansannousuun. Kun Repola ja Porajärvi liitetään Neuvosto-Venäjän yhteyteen, hän palaa suuren pakolaisvirran mukana Suomeen.

Näistä tapahtumista kertoo Eija Pääkön kirja *Jaaman lumo*. Lieksassa lapsuutensa viettänyt ja Joensuu yliopistossa yhteiskuntatieteitä opiskellut kirjailija asuu nykyään Liperissä. Asuinkuntansa paikallislehdessä Kotiseutu-uutisissa hän avaa teoksensa rakennetta seuraavasti: ”Teos lähtee liikkeelle korkeuksista päähenkilön lähtiessä runoraiteille. Vähitellen tämä kuitenkin putoaa todellisuuteen, sodan jaamaan.”

Kirja on nuoren miehen fiktiivinen kehityskertomus, mutta

se valottaa myös Repolan vaiheita ja karjalaista elämänmenoa 1920-luvun alkuvuosina. Kirjan alkusanoissa Pääkkö nostaa esiin tuttavapiiriinsä kuuluneen Tatjana Tsernin, Repolan Tuulivaarassa lapsuutensa viettäneen tulevan opettajan. Vaikka kyseessä onkin romaani, replikoivat siinä myös muutamat historialliset henkilöt: Tatjana Tsernin lisäksi muun muassa hänen veljensä Ville, Bobi Sivén ja runonlaulaja Konoï Kyöttinen. Teoksessa on läsnä paitsi ajanjakson yhteiskunnalliseen kehitykseen kytkeytyvää pohdintaa myös karjalaisen kulttuurin kuvausta runonlaulajista kansanparantajiin.

Sanna Jääskeläinen luonnehtii kirjaa sanomalehti Karjalaisen kirja-arvostelussa faktioksi, joka nivoo tosiasioita ja fiktiivistä tarinaa yhteen. ”Vaikka teos sitoo kerrontansa tiiviisti historiallisiin tositahtumiin, se ei tyydy vain toteamaan. Teos pohtii täydellä teholla syitä historiallisten tositahtumien ja tekojen taustalla.”

Kirjaa voi tilata suoraan tekijältä Eija Pääköltä hintaan 30 euroa (sis. postikulut)

s-posti: eija.paakko@elisanet.fi, facebook: @EijaMPaakko tai puhelin: 045 131 9693.

Kosti Heikkinen on poissa

Repola-seuran hallitukseen yhden vuoden ajan vuonna 2011 kuulunut rovasti Kosti Heikkinen nukkui pois 23. elokuuta 2017 pitkäaikaisen sairauden uuvuttamana. Hän tuli hallituksen jäseneksi vaiheessa, jolloin seuraa uhkasi lakkauttaminen aktiivisten jäsenten puuttuessa. Lieksan ortodoksisen seurakunnan kirkkoherrana toimiessaan Isä Kosti oli tutustunut repolalaisten sukuihin kuuluviin ja heidän vaiheisiinsa, joten hän halusi omalta osaltaan tukea arvossa pitämänsä toiminnan jatkamista. Kosti Heikkinen syntyi Kontiolahdella 13.1.1946 ja ehti ennen Lieksaan kirkkoherraksi tuloaan käydä läpi monipuolisen työuran hoitaen muun muassa yli 20 vuotta omaa parturiliikettään.

Nina Tsurkko 60 vuotta

Repola-seuran matkalaisia jo usean vuoden ajan majoittanut Nina Tsurkko täytti 18. syyskuuta 60 vuotta. Repola-seura ja erityisesti Ninan majoituspalveluihin tyytyväiset matkalaiset lähettävät Ninalle myöhästyneet mutta sitäkin lämpimämmät syntymäpäiväonnittelut.

Nina isän- ja äidinpuoleiset suvut olivat kotoisin aivan Suomen rajan tuntumassa sijaitsevan Tuulijärven rannalta, jossa sijainneessa Lusman kylässä Ninakin syntyi. Työuransa hän teki metsätyökeskuksen palveluksessa mittaajana ja siirtyi 37 työvuoden jälkeen eläkkeelle vuonna 2011. Leskeksi hän jäi jo 40 vuotiaana. Hänen molemmat tyttärensä asuvat Petroskoissa, jossa Ninakin on viettänyt viimeiset talvet lastenlapsiaan hoitaen.

Hallitus 1.3.2017 – 28.2.2018

Pertti Rannikko, *puheenjohtaja*, p. (013) 717 422
Huhtilammentie 945, 82160 OSKOLA
pertti.rannikko@uef.fi

Ville Pönttönen, *taloudenhoitaja, varapuheenjohtaja*,
gsm 040 5111 560
Kauppakatu 10a A 1, 80100 JOENSUU
ville.panttonen@gmail.com

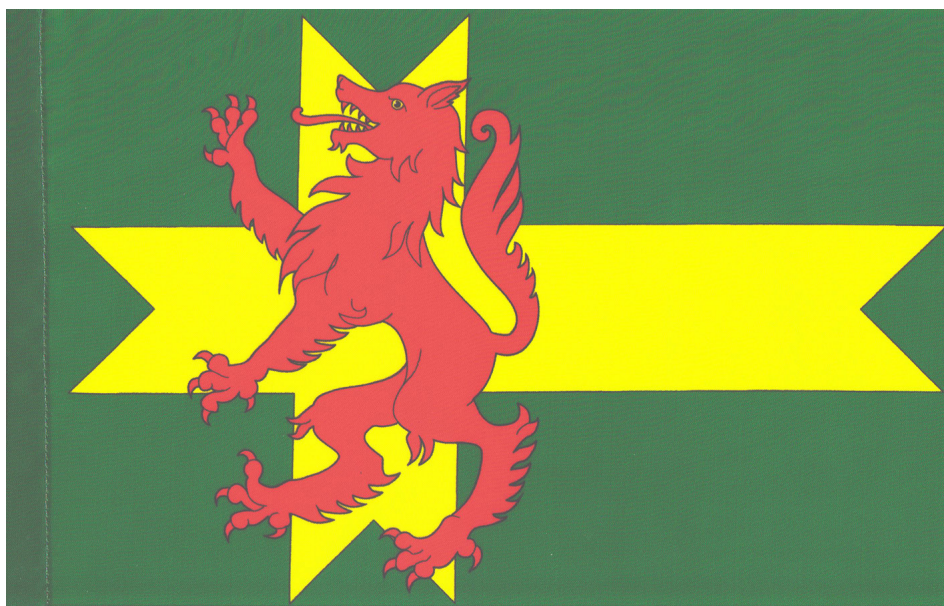
Lea Tserni-Puittinen, *sihteeri*, gsm 050 520 4121
Kylänlahdentie 24, 81810 JAMALI
lea.tsernipuittinen@lieksa.fi

Päivi Kiiskinen, *jäsensihteeri*, gsm 050 511 6580
Kiehiskuja 3, 80140 JOENSUU
paivi.kiiskinen1@gmail.com

Valentina Afanassieva, gsm 040 716 5151
Tuulentie 2 A 29, 80160 JOENSUU
valentina.afanassieva@elisanet.fi

Asko Saarelainen, gsm 040 104 4111
Korholantie 1, 81720 LIEKSA
asko.saarelainen@lieksa.fi

Antti Pottonen
pottonen@gmail.com

Oheinen Repolan kylän uusi lippu julkistettiin Repolan kyläjuhlissa 16. heinäkuuta. Lippu on tarkistettu ja hyväksytty Venäjän heraldisessa komiteassa. Oma virallinen lippu lienee ensimmäinen kylälle hyväksytty lippu koko Karjalan tasavallassa. Lipun väreistä vihreä symboloi metsää ja keltainen vanhaa, yli 500-vuotiasta asutusta. Kettu eli repolainen viittaa tietenkin kylän nimeen.